

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT
Mekanizmit Kombëtar për parandalimin e torturës,
trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtërues

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

Tel/Fax: +355 4 2380 300/319
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr Prot.
Nr. Dok. 201802466/5

Tiranë ___/___/2018

Lënda: *Rekomandohet përmirësimi i kushteve dhe i trajtimit të paraburgosurve në I.E.V.P Berat*

Drejtuar: **Z.Hikmet KELLIÇI**
Drejtor I IEVP Berat

BERAT

Z. Stefan ÇIPA
Drejtor i Përgjithshëm i Burgjeve

TIRANE

Të nderuar Zotërinj,

Avokati i Popullit, në rolin e Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës, në mbështetje të nenit 19/1 të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999, "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar, si dhe në përputhje me planin vjetor të inspektimeve, kreu një inspektim të përgjithshëm në I.E.V.P Berat, me datë 15.11.2018. Në përbërje të grupit inspektues ishin Nd/komisionerët pranë Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës, Nertila Qafzezi, Alfred Koçobashi, Besnik Deda, Genci Tërpo.

Pasi u njoh me konstatimet e grupit inspektues, Avokati i Popullit ka detyrimin ligjor t'ju parashtojë konkluzionet përfundimtare, duke ju referuar si më poshtë vijon:

Shënime paraprake

Vizita periodike monitoruese e ekspertëve të Avokatit të Popullit në I.E.V.P Berat për vitin 2018 u krye në përputhje me procedurën e monitorimit të MKPT-së. Qëllimi i vizitës ishte grumbullimi i informacionit në lidhje me të drejtat dhe trajtimin e personave të privuar nga liria, si dhe verifikimi i nivelit të zbatimit të rekomandimeve të bëra nga Avokati i Popullit përmes rekomandimit të një viti më parë. Nga informacioni i grumbulluar në vend, gjatë kryerjes së intervistave konfidenciale me të paraburgosurit/dënuarit dhe me stafin e I.E.V.P Berat, si dhe përmes verifikimit të dokumenteve, objekteve dhe mjediseve, rezultoi se rekomandimet e mëparshme kishin gjetur zbatim, ndërkohë që mbeten të parealizuara një sërë rekomandimesh sikurse detajohet në vijim. Edhe pse ambientet e kësaj I.E.V.P-je ishin të reja, zilet e emergjencës në dhoma, brenda në regjim, nuk ishin funksionale. Ndërkohë nga inspektimi i kryer disa ambiente si dhoma e Stomatologut, dyqani i I.E.V.P-së, salla e

televizorëve, palestra dhe lavateria e I.E.V.P-së, ishin jofunksionale për shkak të mungesës së orendive. Institucioni ka kapacitet maksimal zyrtar prej 168 personash. Në momentin e vizitës inspektuese, në mjediset e institucionit ishin 137 persona të privuar nga liria prej të cilëve 105 të dënuar dhe 32 të paraburgosur.

Trajtimi

Grupi i monitorimit pati për objektiv të punës së tij mbledhjen e informacionit lidhur me trajtimin e të dënuarve dhe të paraburgosurve, në identifikimin e rasteve të përdorimit të forcës fizike të parashikuar me akte normative apo të presionit psikologjik ndaj kësaj kategorie, si edhe të rasteve të marjes së masave disiplinore. Nga informacioni i marë, nga bisedimi në grup dhe në privatësi me të paraburgosurit grupi monitorues konstatoi, rast flagrant dhune dhe përdorimi të forcës. Nga biseda me të dënuarin Z. Renato Bushi ai pranoi se ishte dhunuar nga dy punonjës sigurie, nga pamja vizive verehej se kishte hematomë në syrin e djathtë. Nga kqyrja e kamerave të institucionit nga ana jonë, verehej qartazi se punonjësit e sigurisë Doreldo Keli dhe Shkëlqim Dervishi në po atë ditë dhe orë që denoncon i dënuari, kanë qënë me të në infirmieri rreth orës 20 deri 21 ku nga një konfrontim verbal punonjësit e sigurie e kane dhunuar. ***“Drejtuesit e institucionit duhet të marrin hapa konkrete lidhur me eliminimin e rasteve të keqtrajtimin fizik të të burgosurve nga stafi i sigurisë duke përmirësuar menaxhimin dhe mekanizmat mbikëqyrës. Hetime të shpejta dhe efektive, të cilat mundësojnë identifikimin dhe marrjen e masave disiplinore ndaj personave përgjegjës për keqtrajtim ndaj të burgosurve, janë esenciale për t'i dhënë vlerë reale parimit dhe detyrimit ligjor për ndalimin e torturës dhe trajtimin degradues dhe jo human dhe ndëshkues në burgjet tona”***

Në I.E.V.P Berat, në momentin e inspektimit, nga të paraburgosurit pati ankesa të cilat kishin të bënin me mungesën e komunikimit me juristin e institucionit, mungesën e shërbimit të mjekut stomatolog, mungesën e medikamenteve dhe vizitave të mjekut.

Masat mbrojtëse

Komisioni i Pritjes funksiononte normalisht. Të dhënat regjistroheshin në një regjistër të posaçëm. Dhomat e observim/veçimit ndodheshin në regjim, 4 dhoma veçimi me nga një shtrat të vendosur brenda këtyre ambienteve dhe një dhomë observimi, e cila ishte e pajisur me nga 4 shtretër. Ekzistonte sistemi i kërkesë/ankesave, të paraburgosurit dhe të dënuarit plotësonin një formular kërkesë/ankese që administrohej nga Sektori i Edukimit, i cili i dërgonte në protokoll. Pas protokollimit drejtori i institucionit, kthente përgjigje ose ia shpërndante për trajtim sektorëve të ndryshëm, brenda ditës ose për 3 ditë. Të gjithë të paraburgosurit e intervistuar, pohuan se mund të telefononin dhe të flisnin me të afërmit e tyre nëpërmjet telefonave me kartë që ndodheshin në mjediset e ajrimit dhe në regjim, sipas legjislacionit në fuqi. Sa i përket çështjes së sigurisë, në regjim kishte kamera sigurie.

Kushtet materiale

Ashtu siç u konfirmua nga drejtuesi i institucionit dhe siç u konstatua edhe nga inspektimi ynë, mjedisi në regjim, përbëhej nga 2 godina, me dy sektorë secila, me një hapësirë midis të dy godinave, ku në katin e parë ndodhej kuzhina e I.E.V.P-së dhe në katin e dytë ndodheshin salla e TV, palestra, biblioteka, ambientet e kultit fetar, tualetet e përbashkëta të këtyre ambienteve. Dhomat e banimit akomodonin nga 2, 4 deri në 6 persona. Gjithashtu, u konstatua se dhomat ishin të pajisura me tavolina, karrige, apo pajisje elektro-shtëpiake. Dhomat kishin tualete të brendshme, në korridoret e regjimit

të brendshëm kishte stola të cilët përdorshin për raste festash apo aktivitete nga të paraburgosurit. Gjithashtu këto korridore ishin të pajisur me kabina telefoni të cilat mund të përdorshin nga të paraburgosurit. Në regjimin e brendshëm të çdo godine kishte dhoma këshillimi të cilat ishin jofunksionale për shkak të mungesës së orendive. Gjatë inspektimit të ambienteve të brendshme të regjimit, në I.E.V.P Berat, nga grupi inspektues u vërejt se kishte një dhomë observimi dhe katër veçimi si dhe një dhomë, e cila përdorej për prindërimin në distancë. Gjithashtu në ambientet midis dy godinave gjendej dhe dhoma për takimin me avokatët dhe për marrjen në pyetje të shtetasve nga organi i akuzës. Grupi i inspektimit konstatoi se kushtet e dhomave në regjim ishin brenda standardeve, me ndriçim natyral dhe artificial, pasi dritaret ishin të hapura me përmasa brenda standardeve, gjë që lejonte hyrjen e dritës natyrale dhe ajrimin brenda në dhomë. Në institucion kishte sistem qendror ngrohjeje, me kaldajë e cila funksiononte me orare të ndryshme sipas një udhezimi të Drejtorisë së përgjithshme të Burgjeve nga janari 2017. Në dy godinat e I.E.V.P Berat kishte pesë ndarje ajrimi, një fushë futbollit dhe një fushë volejbollit. Grupi i inspektimit konstatoi se në mjediset e jashtme, që përdorshin për ajrim të dënuarit dilnin me orare e cila vajonte nga 2 ore deri në 3 orë. Nga intervistat brenda në regjim u konstatua se të paraburgosurit dhe të dënuarit lejoheshin të dilnin në ajrim të ndarë dhe në orare të ndryshme dhe se nuk kishin pasur probleme në këtë drejtim. Gjithashtu kishte ambiente për aktivitete këshilluese, fetare, kulturore, sportive etj. Biblioteka konsistonte në një dhomë me disa rafta të vendosura në mur dhe një tavolinë të madhe plotësuar me karrige. Në bibliotekë nuk kishte më tepër se 100 tituj librash. Ambientet e kultit ishin të ndara sipas përkatësisë fetare mysliman dhe të krishterë. Për besimtarët e fesë myslimane ambienti ishte funksional ndërsa për besimtarët e krishterë ambienti kishte nevojë për mobilim me orenditë përkatëse. Pati ankesa mbi pajisjen e të paraburgosurve me mjete të higjienës personale si sapun, detergjentë, pasta dhe furça dhëmbësh etj. Kuzhina, ishte në katin e parë të hapësirës së ndërmjetme midis dy godinave. Ambienti ishte brenda standardeve, në kushte shumë të mira higjieno-sanitare. Pajisjet në të ishin të reja dhe kampionët ushqimorë mbaheshin në frigorifer të mbyllur me dry. Në kuzhinë punonin katër kuzhinierë dhe një punonjës mirëmbajtje. Menyja e përditshme ishte e afishuar. Nga intervistat e kryera me të paraburgosurit, grupi i inspektimit u informua se pjesa më e madhe e të paraburgosurve e konsumonin ushqimin e institucionit ndërsa një pjesë e merrnin nga familjarët.

Regjimi dhe aktivitetet

Orari i veprimeve, përfshirë këtu zgjimin, rregullimin e pastrimin e dhomave dhe ambientit të përbashkët, punës edukative e profesionale ishte i afishuar. Në ambientet e I.E.V.P-së ishin të afishuara posterat e Avokatit të Popullit, ku specifikoheshin të drejtat e të paraburgosurve dhe të dënuarve gjithashtu edhe numrat e kontaktit. Nga bisedat me të paraburgosurit, grupi i inspektimit mori informacionin se ajrimi ishte një aktivitet që kryej sipas parashikimeve ligjore. Duke marrë në konsideratë faktin se në regjim mjediset e aktiviteteve sociale, kulturore ishin akoma jofunksionale për shkak të mungesës së orendive, në I.E.V.P Berat nuk kishte mundësi realizimi të aktiviteteve kulturore, ndërsa aktivitetet edukative zhvilloheshin në bibliotekë. Nga takimi me punonjës të sektorit të kujdesit social, si edhe nga intervistat e kryera me të paraburgosurit, grupi i inspektimit vuri re një komunikim dhe ndërveprim shumë të mirë të ndërsjellë mes tij dhe të paraburgosurve. Disa nga dosjet ishin të rregullta, ku përfshiheshin përmbledhjet nga takimet e fundit me të dënuarit dhe të paraburgosurit, me programet individuale dhe në grup, me vlerësimet e tre mujoreve dhe gjithë

dokumentet e tjera mbështetëse, ndërsa në disa të tjera kishte ende elementë për të plotësuar.

Shërbimi shëndetësor

Organika e stafit mjekësor në këtë institucion përbëhej nga një mjek dhe stomatolog me kohë të pjesshme dhe pesë ndihmës mjekë, dhe një farmacist. Grupi i inspektimit konstatoi përgjithësisht se vizitat dhe ndërhyrjet mjekësore nga ana e stafit mjekësor ishin realizuar në kohë. U konstatuan se kishte ankesa të shumta për shërbimin stomatologjik, i cili ishte jofunksional për arsye se dhoma e mjekut stomatolog nuk ishte e kompletuar me pajisjet përkatëse dhe mungonin kushtet e ofrimit të këtij shërbimi. Gjatë inspektimit u vërejt se institucioni kishte marë masa për kompletimin e dhomës së stomatologut dhe po punohej në të. Në këtë institucion kishte dhomë mjeku, farmacisti dhe infermierie të pajisura me orendi sipas standardeve. Dhoma e vizitave ishte e pajisur me një shtrat vizitash si dhe një tavolinë dhe një karrige. Dhoma shtrimi ishin tre, të pajisura me nga dy shtretër, por kishte mungesa në pajisje si një aparat për ekzaminimin e shqetësimeve në veshë, aparat oksigjeni etj. Nga këqyrja e dokumentacionit të stafit mjekësor, e në veçanti ai i mjekut, u konstatua ekzistenca e një regjistri të vizitave të mjekut, regjistrat e informacionit 24 orësh të infermierëve dhe kartelave mjekësore, të cilat ishin mbajtur në rregull ndërkohë konstatuam se nuk ishte hapur ende një regjistër të rasteve të veçanta dhe të dhunës. Skema e rimbursimit të ilaçeve në parim ishte në funksionon dhe të paraburgosurit/dënuarit ishin të pajisur me librezë shëndetësore. Gjithsesi nuk funksionon skema tre palëshe për furnizimin me ilaçe, depoja e ilaçeve është në Fier. Për sa më sipër dhe në mbështetje të pikës 3, të nenit, 63 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë ku thuhet se: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike”*; të nenit 21, germa “b” të ligjit Nr. 8454 datë. 04.02.1999 *“Për Avokatin e Popullit”*, i ndryshuar, ku thuhet se: *“Avokati i Popullit paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive; si dhe në bazë të Nenit 74/1 pika “b” të Ligjit Nr. 8328 datë 16.04.1998 Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim”*, i ndryshuar ku parashikohet midis të tjerash se: *“Avokati i Popullit nëpërmjet Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës ka këto kompetenca:*

b) paraqet rekomandime për organet përkatëse, me qëllim që të përmirësohet trajtimi dhe kushtet e individëve që u është hequr liria dhe të parandalohet tortura dhe trajtimi ose dënimi i egër, çnjerëzor dhe poshtëruës”.

REKOMANDOJMË :

1. *Marrjen e masave konkrete lidhur me eliminimin e rasteve të keqtrajtimin fizik të të burgosurve nga stafi i sigurisë duke përmirësuar menaxhimin dhe mekanizmat mbikëqyrës. Hetime të shpejta dhe efektive, të cilat mundësojnë identifikimin dhe marrjen e masave disiplinore ndaj personave përgjegjës për keqtrajtim ndaj të burgosurve, janë esenciale për t'i dhënë vlerë reale parimit dhe detyrimit ligjor për ndalimin e torturës dhe trajtimin degradues dhe jo human dhe ndëshkues në burgjet tona.*
2. *Marrjen e masave të menjëhershme për pajisjen e sektorit të shëndetësisë me një regjistër të rasteve të veçanta dhe të dhunës.*
3. *Marrjen e masave të menjëhershme për pajisjen dhe vënien në funksionim të dhomës së stomatologut.*

4. Marrjen e masave të menjëhershme për pajisjen me orenditë përkatëse të sallës së TV dhe palestrës së I.E.V.P-së.
5. Marrjen e masave për pajisjen e bibliotekës së IEVP-së me libra.
6. Marrjen e masave për vënien në funksionim të lavanderisë dhe shërbimit të saj ndaj të dënuarve/paraburgosurve të institucionit.
7. Marrjen e masave të nevojshme për sigurimin e medikamenteve për të paraburgosurit në një kohë sa më të shkurtër, duke e bërë më të funksionueshme marrëveshjen trepalëshe për rimbursimin e medikamenteve.
8. Marrjen e masave për pajisjen e dhomave të këshillimit në godina me orenditë e nevojshme me qëllim krijimin e kushteve normale të funksionimit të tyre.
9. Paisjen e institucionit me Ambulancë si pjesë e domosdoshme jetike.

Për qëndrimin dhe masat që do të merrni në zbatim të këtij rekomandimi, të vihemi në dijeni brenda afatit 30 ditor sipas nenit 22 të Ligjit Nr. 8454 dt. 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, i ndryshuar.

Duke besuar në mirëkuptimin dhe bashkëpunimin tuaj.

KOMISIONERE

ERMONELA XHAFA

Konc.& Dak.

Nertila Ismajlgeci(Qafzezi)